

EL 24 DE SETEMBRE DE 2004 FONÈVOL VA PRESENTAR AL PLE MUNICIPAL DE L'AJUNTAMENT D'ALCOI LA SEGÜENT PROPOSTA D'ACORD:

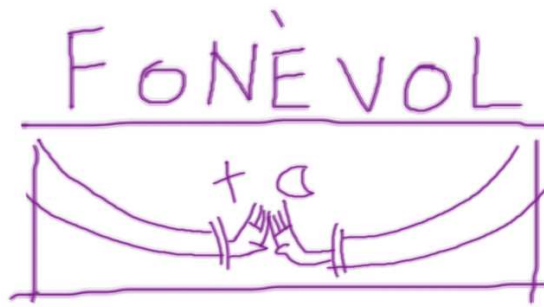
Gemma Ballester Pascual, amb DNI 21.647.043-H, en nom propi i com a presidenta de l'associació **FONÈVOL**, entitat domiciliada a Alcoi, avinguda de l'Alameda núm.15 (Club D'Amics de la UNESCO), CP 03803, amb NIF núm. G53701165, exposa la següent proposta d'acord a què li dóna suport el Grup Municipal de l'Entesa:

1. Els objectius de l'associació **FONÈVOL** són:

- a) Fomentar la participació de la ciutadania a les festes de moros i cristians d'Alcoi en plenes condicions d'igualtat i sense cap tipus de discriminació.
- b) Aconseguir la plena integració de la dona dins les actuals estructures festeres, sense cap tipus de discriminació directa o indirecta.

2. En els darrers anys s'han produït, i encara es produeixen, un seguit d'esdeveniments que cal resenyar per a fonamentar la nostra moció:

2.1. En l'actualitat hi ha un percentatge d'un 1 per mil de dones que formen part de la festa com a sòcies festeres en algunes filaes, és a dir, entre els 6.000 festers sols hi ha sis dones. Aquestes sis dones tenen els drets de participació restringits malgrat pagar la mateixa quota.

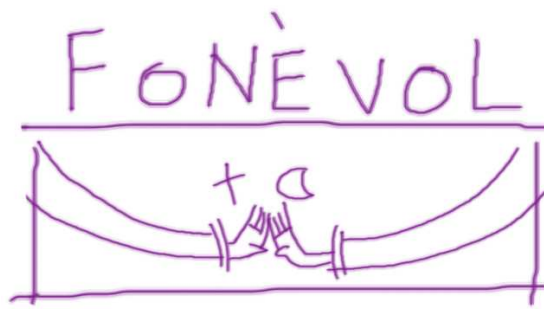

2.2. L'any 1997 Núria Martínez va entrar a formar part de la festa com "individu". En aquell moment es van instaurar per primera vegada en la filà Alcodianos requisits que mai abans s'havien exigit per a ser "individu" d'una filà: estar avalat per un terç dels individus de la filà per a ser soci, haver d'estar 5 anys com a soci protector, pagant una quota menor i sense plens drets, que l'assemblea general de la filà vote a favor de l'entrada del nou soci o estar cinc anys sense dret a participar en els actes oficials (esquadres, dianes, etcètera).

2.3. Altres filaes es van afanyar a seguir l'exemple de la filà Alcodianos. Amb aquestes condicions prèvies és lògic que poques dones s'atrevisquen a intentar formar part d'una filà, ja que es necessiten massa requisits i molt de patiment per a arribar a aconseguir l'objectiu: poder participar en les festes i gaudir-les.

2.4. Hi ha casos en què les dones estan des de fa més de cinc anys en llista d'espera i a les seues filaes no entra ningú, d'aquesta manera les filaes intenten evitar l'entrada de les dones (exemple: Mudéjares).

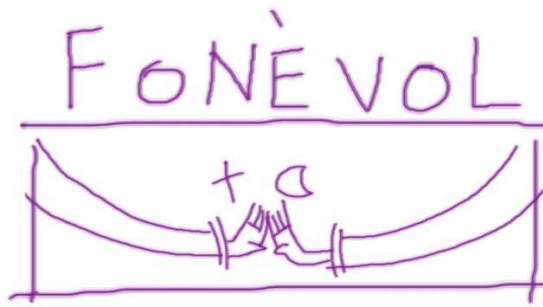
2.5. A l'octubre del 2001, dues dones més van intentar entrar en la Filà Alcodianos. En tres ocasions van preguntar a la Junta Directiva les condicions necessàries per a formar part de la filà com "individu". Només van contestar a la tercera comunicació ja que es va presentar mitjançant requeriment notarial. La seua resposta va ser explicar-los les condicions abans esmentades. Qualsevol home pot aconseguir la firma d'un terç dels membres

de la filà fàcilment, elles, en les actuals condicions, no, aleshores encara no han pogut entrar, encara esperen poder gaudir de la festa en igualtat.

2.6. Des que va entrar la primera dona moltes de les filaes han rebut peticions d'ingressos de les filles dels individus. Davant d'aquest fet, algunes filaes obvien qualsevol reconeixement oficial de les xiquetes com a membres de la filà, els permeten vestir-se, però es neguen a cobrar-los als seus pares cap quota (exemple: filà Llana); altres filaes cobren la mateixa quantitat de diners als xiquets i a les xiquetes ("quotes" als xiquets i "donacions" a les xiquetes), però, encara que les quantitats són idèntiques, en el cas de les "quotes" queda constància de l'antiguitat del xiquet en la filà, mentre que en el cas de les "donacions" de les xiquetes no hi ha cap constància i els pares no poden reclamar cap antiguitat; en altres s'organitzen votacions al si de les assemblees de manera que les persones amb nom femení no entren i les persones amb nom masculí sí que entren (exemple: Abencerrajes i Aragonesos). Aquestes xiquetes encara esperen poder gaudir de la festa en igualtat.

2.7. L'any 2002 a Hermínia Blanquer, festera de ple dret de la filà Navarros, li va tocar esquadra. Hermínia es va apuntar l'any 1998. Va estar quatre anys pagant les quotes com la resta de companys de la filà. Un any abans que li tocara esquadra, la filà Navarros va votar democràticament que no havia cap problema en el fet que les dones participaren en l'esquadra. Hermínia va complir amb les seues obligacions festeres durant quatre anys, de forma que

gaudia parcialment dels beneficis del fester, excepte en aquells casos en què els seus companys la pressionaven amb comentaris fins i tot escrits en la premsa i li impedièn estar còmoda. I onze dies abans de les festes de 2002 els Navarros van decidir privar-la de l'esquadra, amb la presència dels vicepresidents de l'Associació de Sant Jordi, en una assemblea a totes llums atípica:

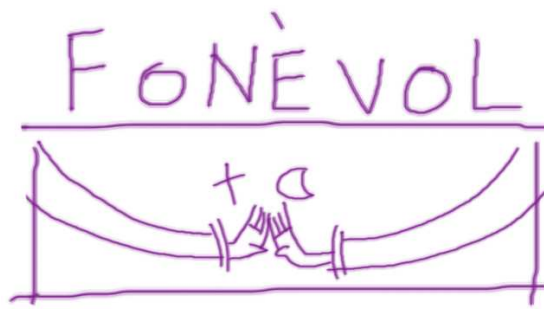
2.7.1. En l'assemblea van votar tots, inclosos els que no havien pagat la 'fulla'. I si no pagues la 'fulla' en teoria no pots votar.

2.7.2. A més, es va votar una cosa ja votada un any abans.

2.7.3. A ningú no se li pot privar d'alguna cosa que ja s'ha aprovat. I unes setmanes abans la filà li va concedir l'esquadra a Hermínia. Els drets només es perden si l'individu no aconsegueix els seus deures i aquest no era el cas.

2.7.4. Finalment, qualsevol cosa que s'aprove després del 'Mig Any' s'aplicarà a l'any següent, no immediatament, com va passar en aquest cas.

En aquella assemblea no es va votar directament si Hermínia feia esquadra, es va acceptar que les esquadres foren només d'hòmens o només de dones, que és una forma subtil·lina de prohibir les esquadres de dones ja que el número de dones d'una filà està molt lluny de les onze que es necessiten per fer una

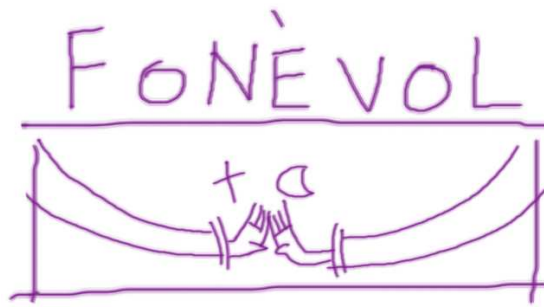

esquadra. Hermínia no va fer l'esquadra a què tenia dret per ser dona. Aquesta festera encara espera poder gaudir de la festa en igualtat.

2.8. En maig de l'any 2003 tres dones, associades de l'Associació de Sant Jordi, van anar a inscriure's en la filà Navarros com a sòcies protectores, i ingressar en la llista d'espera per a entrar com a membres de ple dret a dita filà. No es contempla en el reglament de la filà cap requisit per a entrar com a soci protector. Des d'aqueix moment es van considerar sòcies protectores de la filà.

Quan van anar a entregar els diners com a noves sòcies protectores el "primer tro" i el "darrer tro" de la filà els van informar que la junta directiva havia decidit que, tant elles tres com nou hòmens més que també havien sol·licitat l'ingrés, havien de passar per una votació, en una assemblea extraordinària, probablement en el mes de setembre, per a decidir si els admetien o no com a socis protectors. Aquest fet no s'ha donat mai abans en la història de la filà: que l'assemblea haja de decidir si unes persones poden ser sòcies protectores o no. Si no poden ser sòcies protectores no poden estar en llista d'espera. Si no poden estar en llista d'espera mai podran ser membres de ple dret.

La Junta Directiva els va comunicar obertament que no estava a favor de la presència de dones en la filà i que anava a paraitzar qualsevol nova incorporació, siga d'home o de dona.

Cal recordar de nou que les votacions per a entrar en una filà es van instaurar quan les dones van voler participar en la festa com a membres de ple dret, per a impedir-ho.

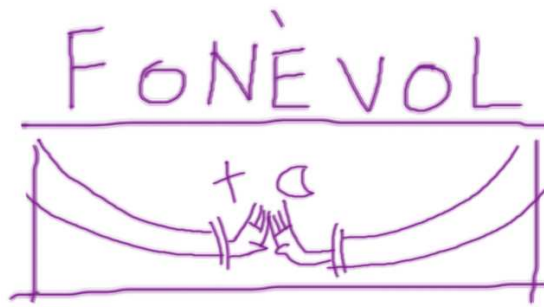
L'any anterior els socis que van anar a inscriure's van passar a ser socis protectors directament sense cap tramitació.

Les decisions preses per la junta directiva de la filà perjudiquen a les tres associades de l'Associació de Sant Jordi, vulneren els seus drets, constitueixen una discriminació per raó de gènere i traeixen l'esperit i la vocació de la declaració d'Utilitat Pública que té dita associació. Aquestes dones encara esperen poder gaudir de la festa en igualtat.

La votació d'admissió no s'ha realitzat encara a hores d'ara ja que la filà ha tornat a decidir en diverses ocasions esperar, que l'Associació de Sant Jordi regularitze la situació de les dones, això ha paralitzat l'entrada de nous socis en la filà durant dos anys.

3. Tenint en compte que el Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, en la seua resolució de la queixa presentada per Fonèvol, diu:

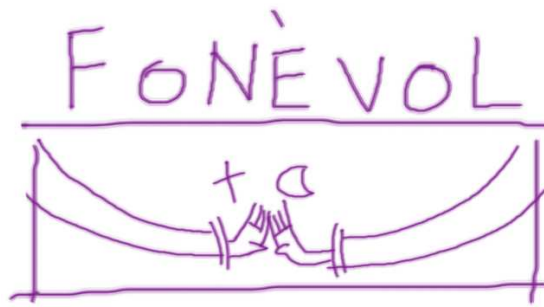
1.- És un fet inqüestionable que les dones que desitgen participar en les Festes de Moros i Cristians en condicions d'igualtat amb els hòmens pateixen limitacions i dificultats.

2.- La normativa, és a dir, l'estatut de l'ASJ i el reglament de les filaes, és formalment, sobre el paper, ajustada a Dret, però és en l'execució i aplicació material de dita normativa quan es produeixen, per part dels hòmens integrants de les filaes, comportaments que poden considerar-se discriminatoris per a les dones. Dit en altres paraules: en realitat quan una dona planteja la seua intenció de pertànyer a una filà i integrar-se en la Festa en igualtat amb els hòmens es troba amb moltíssimes dificultats per aconseguir, primer, el suport necessari per avalar la seua sol·licitud d'ingrés, ja que són hòmens els que han d'avaluar-la, i, després, l'acord favorable de la Junta o l'Assemblea Directiva, ja que són hòmens els que han d'aprovar l'ingrés dels nous aspirants a festers, així com són hòmens també els que decideixen la seua participació en els actes oficials de la Festa. La normativa no és discriminatòria. El que sí que resulta exclouent i contrari al principi d'igualtat és la conducta i el comportament social demostrat pels hòmens integrants de les filaes i membres de l'ASJ al no donar suport a la plena integració i participació de la dona en la festa en les mateixes condicions que ells.

3.- Són contràries a l'ordenament jurídic les actuacions públiques o els comportaments privats que siguen discriminatoris: la desigualtat que no té justificació objectiva, racional i raonable està prohibida.

4.- El caràcter històric d'una institució no pot excloure la Constitució, i el dret a associar-se no pot suposar la lesió de drets fonamentals com el de la igualtat.

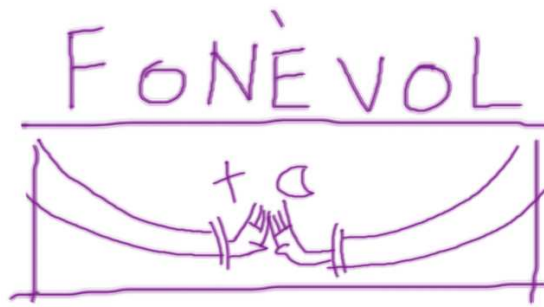

5.- Segons l'article 71 de l'Ordenança de la Festa de Moros i Cristians "cap persona podrà actuar en la festa com no siga mitjançant una Filà o l'ASJ". Donat el monopoli que exerceixen els hòmens, si ells, que tenen el control de les filaes i l'ASJ, no permeten que les dones que ho desitgen puguen ingressar en elles com associades, individus o festeres, i gaudir dels mateixos drets, s'impedeix, injustament, que les dones puguen participar en igualtat de condicions que els hòmens en les festes patronals del seu poble.

6.- En les celebracions festives de caràcter popular, quan són organitzades en el marc d'activitats d'una Administració Pública, l'exclusió femenina resulta injustificada, ja que equivaldria a admetre que per raó de sexe es poden establir diferents graus de participació ciutadana en aquest tipus d'esdeveniments.

7.- Caldria que el Plenari de l'Ajuntament d'Alcoi adoptara mesures per a modificar els actual patrons socioculturals de conducta assignats en funció del gènere, amb la finalitat d'eliminar progressivament i de forma gradual els prejudicis, els usos i els costums basats en fets històrics, en la idea d'inferioritat o en funcions estereotipades de dones i hòmens contràries al principi constitucional d'igualtat.

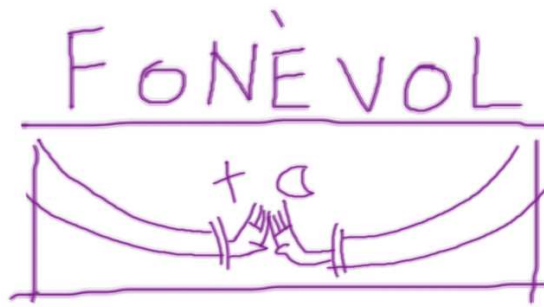
8.- Resultaria oportú que l'Ajuntament d'Alcoi es pronunciara, propiciara i impulsara decididament la integració progressiva, plena e igualitària de la dona en la Festa de Moros i Cristians d'Alcoi en les mateixes condicions que l'home.

9.- Li recomane que l'Ajuntament d'Alcoi considere la procedència de consignar una partida pressupostària per a finançar i subvencionar les activitats de l'Associació de Sant Jordi mentre es continue obstruint la participació integral i plena de la dona en la Festa de Moros i Cristians d'Alcoi.

4. Les manifestacions realitzades al llarg dels anys pels representants de l'Associació de Sant Jordi al voltant d'aquest tema en els mitjans de comunicació ens indiquen que volen mantenir el costum per damunt de les lleis, fins i tot han arribat a dir que no van a acatar la Constitució. Fins ara han regulat uns vestits sols per a dones vinculades a hòmens de la filà, subordinant el paper de la dona en la festa a un home com a punt de referència, açò és una regulació restrictiva ja que sols permet participar a un sector de la població femenina, i no en igualtat. Les seues propostes de participació per a la dona són un llistat de les activitats que no podran fer les dones: no podran fer actes oficials mixtes, no podran lluir el disseny actual de la filà, fins i tot han arribat a proposar que les dones no puguen disparar ni desfilar amb armes, ... Aquestes declaracions i regulacions ens fan pensar que l'Associació de Sant Jordi té intenció de no permetre la participació de les dones en igualtat.

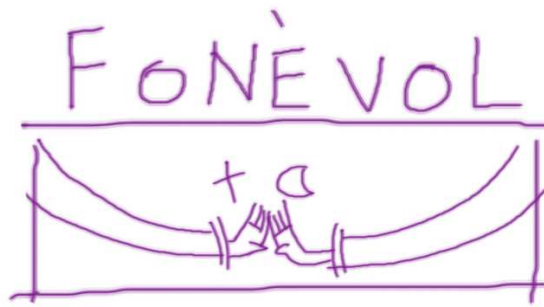
5. Es té coneixement en la ciutat dels pròxims canvis per part de l'Associació de Sant Jordi de l'articulat per a regular la participació de la dona en la festa, i, suposem, donada la nostra experiència en aquest assumpte, que la seua intenció serà posar encara més traves a la dona en la participació en la festa. Cap matisar que la Junta Directiva i els

òrgans de consulta i decisió d'aquesta Associació estan formats únicament per hòmens, i van a regir la participació, en el futur, de més del 50% de la població d'Alcoi en les seues festes, que són les dones, sense permetre que ni una sola dona pugua prendre part en la presa d'acords sobre el tema.

6. L'Ajuntament d'Alcoi no ha actuat des de la regidoria de la dona, i el mateix regidor de festes es considera només un mediador, com si la resolució del Síndic no anara dirigida a l'Ajuntament, quan és precisament a ell a qui s'adreça el Síndic, i és l'Ajuntament qui ha d'actuar.

7. Considerant el marc legal vigent (veure annex) hi ha un dret innegable que assisteix a les dones a participar en peu d'igualtat amb els seus conciutadans barons, i encara que les normatives i institucions plantegen com a objectiu prioritari la igualtat entre hòmens i dones en tots els àmbits, **la realitat que ens envolta demostra que les dones segueixen discriminades**; ha arribat el moment de recordar que en nom de la "tradició" s'han comés moltes injustícies amb les dones: aquells que pretenen que el costum prevalga en tot moment i ocasió han de saber que el costum no pot anar contra la llei, no pot imposar-se a la Constitució. És obligació dels poders públics eliminar els obstacles perquè la igualtat siga efectiva; els agents polítics, socials i institucionals són les vies de diàleg a fi de restaurar l'harmonia social, de manera que es puguin establir mesures i terminis per a garantir la igualtat dels drets.

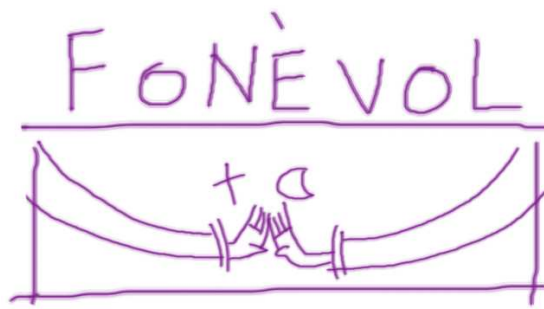

L'associació Fonèvol sotmet a la consideració del plenari de l'Ajuntament d'Alcoi la següent **PROPOSTA D'ACORD**:

1. Que l'Ajuntament d'Alcoi adopte mesures per a modificar els actual patrons socioculturals de conducta assignats en funció del gènere, amb la finalitat d'eliminar progressivament i de forma gradual els prejudicis, els usos i els costums basats en fets històrics, en la idea d'inferioritat o en funcions estereotipades de dones i hòmens contràries al principi constitucional d'igualtat.
2. Que l'Ajuntament d'Alcoi considere la procedència de consignar una partida pressupostària per a finançar i subvencionar les activitats de l'Associació de Sant Jordi mentre es continue obstruint la participació integral i plena de la dona en la Festa de Moros i Cristians d'Alcoi.
3. Que l'Ajuntament d'Alcoi propicie i impulse decididament la integració progressiva, plena i igualitària de la dona en la Festa de Moros i Cristians d'Alcoi.

ANNEX: FONAMENTS DE DRET:

1. **Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona**, (Nova York, 1979, i ratificat per Espanya en 1983) que adopta mesures amb la finalitat de contribuir a l'establiment de la igualtat real entre les dones i els homes, a la vegada que atorga legitimitat a les accions positives per a superar la discriminació de les dones, article 13: " Els estats (...) adoptaran totes les mesures pertinents per a eliminar la discriminació contra la dona en (...) la vida econòmica i social amb la finalitat d'assegurar, en condicions

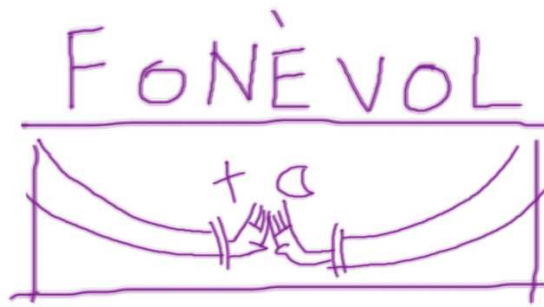

d'igualtat entre homes i dones, els mateixos drets, en particular (...) el dret a participar en activitats d'oci, esports i en tots els aspectes de la vida cultural."

2. **Tractat d'Amsterdam**, (Amsterdam, 1997, i ratificat per Espanya en 1998 en la Llei Orgànica 9/1998) que modifica el Tractat de la Unió Europea i els Tractats Constitutius de les Comunitats Europees i que insisteix en la no discriminació per raó de gènere en diferents aspectes, proclamant que una de les missions de la Comunitat Europea és la igualtat entre els dos sexes.

3. **Constitució espanyola**, article 9.2. " els poders públics facilitaran la participació en la vida política, econòmica, cultural i social", i article 14: " Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social."

4. **Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, Reguladora del Dret d'Associació**, article 4.5: " Els poders públics no facilitaran cap tipus d'ajuda a les associacions que en el seu procés d'admissió o en el seu funcionament discriminin per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social", i article 31.3: " podran ser declarades d'utilitat pública aquelles associacions en les quals (...) la seua activitat no estiga restringida exclusivament a beneficiar els seus associats, sinó oberta a qualsevol altre possible beneficiari que tinga les condicions i caràcters exigits per la característica dels seus propis fins.

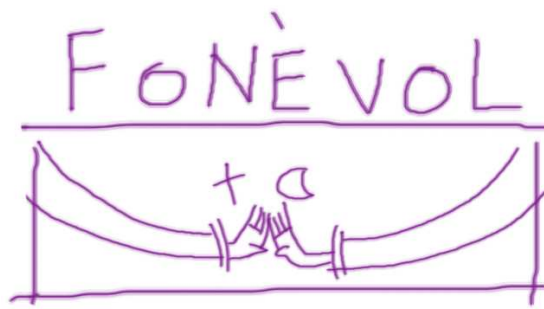

5. **Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana**, article 2: "Li correspon a la Generalitat Valenciana promoure les condicions necessàries perquè la llibertat i la igualtat dels ciutadans siguen reals i efectives i eliminar els obstacles que n'impossibiliten o n'entrebiquen la plenitud" i l'article 31.26 li atribueix competència exclusiva sobre la promoció de la dona.

6. **Llei 9/2003, de 2 d'abril, per a la Igualtat entre Homes i Dones**, article 2: "Són contràries a l'ordenament jurídic les actuacions públiques o els comportament privats que siguen discriminatoris (...), es prohibeix la desigualtat que manca de justificació objectiva, racional i raonable", i article 4.1: "Els Poders Públics Valencians adoptaran les mesures apropiades per a modificar els patrons socioculturals de conducta assignats en funció del gènere, amb la finalitat d'eliminar els prejudicis, usos i costums de qualsevol tipus basats en la idea d'inferioritat o en funcions estereotipades de dones i homes contràries al principi d'igualtat."

7. **Tribunal Suprem (Sentències de 13 i 19 de setembre de 2002)**: "... en les celebracions festives de caràcter popular, quan són organitzades en el marc d'activitats d'una Administració pública, l'exclusió femenina resultaria injustificada, ja que equivaldria a admetre que en raó del sexe es poden establir diferents graus de participació ciutadana en aquest tipus d'esdeveniments."

8. **Tribunal Constitucional (STC 126/1997)**: "... el caràcter històric d'una institució no pot excloure, per ell sol, el seu contrast amb la Constitució".

9. **Tribunal Constitucional (STC 76/1988, Fonament Jurídic 3r)**: "... impossibilita el manteniment d'institucions jurídiques (malgrat la seua provada tradició) que resulten incompatibles amb els manaments i principis constitucionals."

10. **Tribunal Constitucional (SSTC 181/1990 i 104/1999, 14 de juny)**: "...el dret (d'associació) no és absolut i il·limitat, (...) el seu exercici està subjecte tant a límits establerts directament en la pròpia Constitució – dret a la igualtat en l'aplicació dels estatuts i reglaments de règim intern (de les associacions) - com a altres que poden fixar-se per a protegir preservar altres drets fonamentals, valors o béns constitucionalment protegits o interessos constitucionalment importants."

11. **Ordenança de la Festa de Moros i Cristians, article 71**: "cap persona podrà actuar en la Festa si no és mitjançant una fil·la o l'Associació".

12. **Resolució del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana (Ref. Queixa núm. 031418/31 maig 2004)**: "...li recomane (...) que l'Ajuntament d'Alcoi (...) considere la procedència de consignar una partida pressupostària amb destinació a finançar i subvencionar les activitats d'aquesta Associació (Associació de Sant Jordi) mentre continue obstruint la participació integral i plena de la dona en la Festa de Moros i Cristians. (...) li recomane a l'Ajuntament d'Alcoi que propicie i impulse decididament la integració progressiva, plena e igualitària de la dona en les Festes de Moros i Cristians.